

Bediüzzaman ve Van

Van'daki nur menzilleri

19.069 km² yüzölçümüne sahip, nüfusu resmî kayıtlara göre iki yüz bini aşkın ama son yıllarda aldığı göç sebebiyle gayr-i resmî olarak 400 bini aşan Van'ın ilçe sayısı on birdir. Bunlar: Merkez ilçe, Erciş, Başkale, Çatak, Edremit, Muradiye, Özalp, Gürpınar, Saray, Çaldıran ve Bahçesaray'dır (Müküs).

Van'a, batıda Bitlis, kuzeyde Ağrı, güneyde Hakkâri ve Siirt, doğusunda da İran komşuluk yapar.

DÜNYADA VAN, AHİRETTE İMAN...

Ülkemizin en büyük gölünün kıyısında kurulu Van ilimizin tarihteki şaşıla döneminin en güzel dile getiren söz budur: "Dünyada Van, ahirette iman!" ince düşüncenin mimarı Müslüman Türkler, ahirette iman ne kadar gerekliyse, dünyada Van'ı görmeyi ve Van'da yaşamayı da o derece tavsiye edip gerekli görmüşlerdir.

Geçmişte de, günümüzde de, tarihî, coğrafi, kültürel ve tabii zenginlikleri bol olan Van, işte bu sebeplerden dolayı gezilecek ve yaşanacak bir yer olarak görülmüştür.

Van'ın tarihi

Tarihi çok eskilere dayanan Van, uzun süre Urartular'ın hâkimiyeti altında kalmıştır. Burun, yekpare taş hükmünde olan ve o şekli andıran tarihi Van kalesi, Urartu Medeniyetinin bir müzesi hükmündedir.

Asurluların hâkimiyetine de giren Van, başşehir olmuş ve çeşitli devletlerin idaresi altında kaldıktan sonra 1534 yılında Osmanlılar tarafından İran'dan alınmıştır. Bu arada kısa bir süre Safaviler'in hâkimiyetinde kalmışsa da, 1548'te Kanuni Sultan Süleyman'ın sefer dönüşünde tamamen feth olunarak Osmanlı topraklarına dâhil edilmiştir. 1915'te Rus ve Ermenilerin işgaline uğrayan Van, bu işgal sırasında hem Rusların, hem de Ermenilerin cinayet ve gaddarlıklarına sahne olmuştur. Nihayet 2 Nisan 1918'de, Müslüman Türk Ordusunun Van'a girmesiyle işgalden kurtarılarak, yeniden anavatanına dahil olmuştur.

Van adı nereden geliyor?

Van adının nereden geldiği hakkında değişik rivayetler bulunmaktadır. Bu rivayetlerden en kuvvetlisi, eski İran döneminde şehri imar eden Van adında bir valinin isminden alındığı yönünde olanıdır.

Van'da, Ermeni mezalimi

1915 yılında Rus ve Ermenilerin birleşik saldırılarına maruz kalan Van, Rus ve Ermeni kuvvetlerince adeta yakılıp yıkılmıştır. Geniş ölçüde toplu katliâm ve işkenceler yapılmıştır. Zeve Şehitliği olarak bilinen yer, Rus ve Ermenilerin yaptıkları katliâmın tarihî bir simgesi, bir canlı anıttır. Zeve Şehitliği, bugün de, insanlığın rikkatine ve dikkatine acılı, hicranlı bir şekilde hitap etmektedir.

Bugünkü Van

Geçmiş yıllara nazaran hayli gelişmiş ve ülkemizin en büyük gölüne sahip olan Van, ismini kendisinden alan Van Gölü'nün doğu kıyısında bulunmaktadır. Van Gölü'nün suyu sodalıdır. Bu suyun uyuz hastalığına iyi geldiği söylenmektedir. Çamaşlıklar bu gölün suyuyla sabunsuz yıkanarak gayet temiz hale getirilir.

Van-Tatvan arasında feribotlar çalışmaktadır. Batıdaki illere bağlantısı bütün ulaşım yollarıyla sağlanabilmektedir. Turizm açısından önemi büyük olan Van'da, Van kalesi, Çavuş Tepe, Toprakkale, Akdamar adası, Çarpanak adası, Ereğ Dağı, Amik Gölü yaz aylarında ziyaretçilerin yoğun ilgisine mazhar olmaktadır. Van'ın bugün en büyük problemleri arasında, civar şehir ve kasabalardan, köylerden almakta olduğu göç gelmektedir. Gün geçtikçe bu göçlerin menfi tesirleri şehre yansımakta ve şehrin gelişimine engel olmaktadır. Sanayinin yeterli olmayışı, hayvancılık ve tarımın istenilen seviyede ele alınıp değerlendirilmeyişi, son yıllardaki teröre bağlı menfi oluşumlar Van'ın gelişmesi önünde en büyük engeller olarak görülmektedir.

Tarihî zenginlikler

Birçok tarihî şahsiyeti sinesinde barındırıp yaşatmış olan Van'ın en çok sevilen ve bilinen meşhur şahsiyeti Bediüzzaman Said Nursî'dir. Dünyaca ünlü bir âlim olarak Üstad, Van'ın en anlamlı zenginliğidir şüphesiz. Tarihî bakımından da oldukça zengin sayılan Van'ın, birçok Osmanlı medresesi, camii, han ve hamamları vardır. Ancak ne yazıkki bunların çoğu harabe halindedir ve "Eski Van" denilen mevkide bulunmaktadır. Van'ın en önemli tarih hazinesi olan yerlerden biri de Van Kalesidir. Bu kalenin üç bin yıllık bir geçmişi vardır ve içinde mağaralar, camili depolar, dükkânlar, kuyular vardır. Ayrıca kalede Horhor denilen bir mevkide "Horhor Çeşmesi" bulunmaktadır. Suyu horultular çıkartarak akmaktadır. Birinci Cihan Harbi yıllarında hakikat kahramanı Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri talebeleriyle birlikte burada harp talimleri yaparak harbe hazırlanmışlardır. Ayrıca tedbir olarak talebelerini burada okutmuştur. Bu yüzden Van Kalesi, yerli ve yabancı ziyaretçilerin en uğrak yerlerinden biri durumundadır.

VAN DEYİNCE...

Van deyince akla ilk gelenler de şunlardır:

Van Kedisi: Bir gözü yeşil, diğer gözü mavi renktedir. Dünyaca tanınmış, tüyleri uzun sevimli bir kedir.

Van Peyniri: Bol otludur. Lezzetini dağlardan toplanan ve içine karıştırılan tabii otlardan alır. Kışın küplere bırakılarak toprak altında saklanır.

Van Gölü: Türkiye'nin en büyük gölüdür. Suyu sodalıdır, geçmişte içinde canavar var söylentileriyle gündeme çokça geldiği de, son yıllarda canavarın varlığından bahsedilmemektedir.

Van Kalesi: Yekpare taş şeklini andırır. Tarihî kalıntılarıyla zengindir. Mesire yeri olarak kullanılan birçok yeri vardır. Maneviyât ve gönül sultanlarının durağı olmuştur.

VAN'DAKİ NUR MENZİLLERİ

Van'da Bediüzzaman'a mekân ve makam olmuş, dolayısıyla Nur menzilleri olarak adlandırabileceğimiz yerleri şöyle sıralamak mümkündür: Ereğ Dağı, Van Kalesi, Horhor, Zeve, Norşin Camii ve Çoravanis Köyü.

Bediüzzaman'ın Birinci Cihan Harbi'nden önce ve Rusya esaretinden sonra kaldığı bu mekânlar Nur ummânında ve Nur deryasında seyreden insanlar için kıymeti olan yerlerdir.

Bediüzzaman'ın talebeleriyle aziz hatıralarının yaşandığı bu beldeler hakkında kısaca bilgiler verelim.

Van Kalesi ve Horhor

Eski Van şehri ki, Bediüzzaman'ın kaldığı yer de burasıdır. Şimdi harabeye dönen ve ancak bazı kalıntıların bulunduğu bu yerde, Van eski valisi Tahir Paşa'nın konağının kalıntıları da bulunmaktadır. Van Kalesi bu şehrin kuzeyine düşer. Kalenin güney yamacında iki mağara bulunmaktadır. Bediüzzaman bu mağaraların üst kısmında olanından aşağıdakine düşerken "Ah dâvâm" demiştir. Bu mağaranın tam altında kalenin dip kısmında Horhor Suyu bulunmaktadır. Bediüzzaman'ın Birinci Cihan Harbi'ndeki medresesi de bu mıntıkadadır.

Başed dağı

Van'ın Gürpınar ilçesi sınırları içinde bulunmaktadır. Van'dan arabalarla rahatlıkla gidilebilmektedir. Takriben Van'a 25 km'dir. Bediüzzaman Van'a ilk geldiği yıllarda bu dağın tepesinde de kalarak talebe okutmuştur. Dağın tam zirvesinde büyük bir mânâ eri medfundur.

Zeve

Van'a yirmi kilometredir. Burası eskiden bir köydü. Birinci Cihan Harbinde Rus ve Ermeniler tarafından en büyük katliâmlardan birisi burada gerçekleşmiştir. Bediüzzamanın talebelerinden Molla Ahmed-i Cano burada, bir velinin mezarı yanında yatar.

Norşin Camii

Bediüzzaman'ın Rusya esareti dönüşü kaldığı menzillerdendir. Van merkezindedir. Molla Hamid ve Molla Resül gibi eski talebeleri burada kendilerine hizmet etmişlerdir.

Erek Dağı ve Çoravanıs Köyü

Erek Dağı, Van'a yaklaşık beş kilometredir. Her çeşit ulaşım aracıyla Erek Dağı'na gidilebilir. Rusya esareti dönüşü Bediüzzaman burada, şimdi harabeye dönmüş eski manastır tâbir edilen ve "çilehane" olarak da bilenen yerde kalmıştır.

Burada kaldığı yıllarda hemen yanibaşında bulunan "Çoravanıs Köyü"ne gelirdi. Ekseriyetle Cuma namazları için Çoravanıs Köyü camiine gelen Bediüzzaman, zaman zaman buradaki camide, istirahat etmek ve çalışmalar yapmak için kaldığı da olurdu.

Eski talebelerinden Ali Çavuş ve Molla Hamid burada kendilerine hizmette bulunmuşlardır. Kendisi de Çoravanıslı olan Ali Çavuş'un mezarı bu köydedir.

Bediüzzaman burada kalmakta iken 1925 yılında Anadolu'ya sürgün edilmiştir.

Bediüzzaman ve Van - 2

Van'da uyanan heyecan

HİZAN, VASTAN VE BİTLİS

Hizan, Bediüzzaman'ın doğduğu köy olan Nurs Köyünün bağlı bulunduğu kazadır. Van'ın güneyine, Bitlis'in doğusuna düşer. Van'dan yaklaşık iki yüz, Bitlis'ten elli kilometre uzak mesafededir.

Vastan (Gevaş), Van'a bağlı bir kazadır. Van'a yaklaşık yirmi kilometrelik bir mesafededir. Van Gölünün güney kıyısında, başları bahçeleri bol ve verimli, dağları ise çok yüksek bir yerdedir. Yeşillikler ve güzellikler içinde şirin bir kasabadır.

Birinci Dünya Savaşının o en zorlu yıllarında, Bediüzzaman, talebeleriyle birlikte bu üç beldede de, Rus ve Ermeni güçleriyle çarpışmıştır. Rus ve Ermenilerin mezalimlerine karşı koyan Bediüzzaman, talebeleriyle özel kuvvet teşkil

ederek, önce Hizan'ı, sonra Gevaş'ı ve daha sonra da Bitlis'i çetin muharebelerle kurtarmıştır.

Bu çetin savaşta talebesi Molla Habib Gevaş'ta, yeğeni Ubeyd de Bitlis'te şehit düşmüştür. Birçok talebesi de yaralanarak gazilik makamına erişmiştir. Kendisi Bitlis deresinde ayağı kırılarak saatlerce suyun içinde kalmış, sonra da Rus askerleri tarafından esir alınarak Rus esaret kampına götürülmüştür.

Tarih, bu üç mekânı kanlı muharebelerle ve yaşamış oldukları vahşetin acılarıyla yâd ederken, buralarda o yıllarda kahramanca çarpışan ve halkını vahşetten, kıymıdan, zulümden, acılardan, soykırımdan kurtarmak için ölümü göze alan Bediüzzaman ve talebelerinin kahramanlıklarını da asla unutmayacaktır.

BEDİÜZZAMAN VE VAN

Bediüzzaman Hazretlerinin Van'a gelişi ve ayrılışı, muhtelif tarih ve zamanlarda olmuştur.

İlk defa daha küçük sayılacak yaşlarda iken, Bitlis'ten Van'a gelir. Tarihî kaynakların ifadelerine göre Bitlis'ten Van'a ilk gelişi 1897 tarihindedir.

O zaman Bitlis'te birçok ulema bulunup, Van'da maruf ulema bulunmadığından, Hasan Paşa'nın dâveti üzerine Van'a gelir.¹ Bu yıllarda Vali Hasan Paşa'nın konağında kalır. Yine tarihî kaynaklardan öğrendiğimize göre Vali Hasan Paşa, Van'da kısa bir süre kalır. Daha sonra vali olan Tahir Paşa, Bediüzzaman ile daha çok saygı ve takdir içinde ilgilenmeye başlar. İrfan seviyesi yüksek olan bu paşa da, Bediüzzaman'ı konağına alır.

SÜREKLİ İLİMLE MEŞGUL

Bediüzzaman Hazretleri, burada sürekli ilimle meşgul olmuştur.

"..ulûm-u müsbete denilen bütün fenleri tetebbua başlayarak, pek kısa bir zamanda tarih, coğrafya, riyaziyyat, jeoloji, fizik, kimya, astronomi, felsefe gibi ilimlerin esaslarını elde etmiştir. Bu ilimleri bir hocadan ders alarak değil, yalnız kendi mütalâası sayesinde hakkıyla anlamıştır. Meselâ bir coğrafya muallimini, mübaheseye girişmeden evvel yirmi dört saat içerisinde eline geçirdiği bir coğrafya kitabını hıfz etmek sûretiyle, ertesi gün Van valisi merhum Tahir Paşanın konağında ilzam eder. Ve yine aynı sûrette bir muaraza neticesinde, beş gün zarfında kimya-i gayr-i uzvîyi (inorganik kimya) elde ederek, kimya muallimiyle muarazaya girer ve onu da ilzam eder. İşte, pek genç yaşındaki mezkûr harikulâdeliklere ve bahr-i umman halinde bir ilme malikiyetine şahit olan ehl-i ilim, Molla Said'e "Bediüzzaman" lâkabını vermiştir."²

Kardeşi Abdülmecid Efendinin anlattığına göre "her gece ale'd-devam yapılan ilmî münakaşalarda fûnun-u cedîde meselelerinde hâsıl olan mecburiyete binâen Bediüzzaman, mektep fenlerine de çalışarak iki hafta zarfında lise muallimliği yapacak seviyede malûmat sahibi olmuş ve fenli münakaşalarda imtiyaz kazanmıştır."

BAŞİT BAŞINDA BUZ TUTTU

Van'da yaz zamanlarını Başit ve Beytüşşebab namındaki yaylalarda geçiriyordu. Birgün Tahir Paşa'ya mezkûr dağların başında Temmuz'da bile buz bulunduğunu söyler. Tahir Paşa itiraz eder ve "Temmuz'da katiyyen oralarda buz bulunmaz" iddiasında bulunur. Yaylada iken birgün bunu hatırlayarak, Tahir Paşaya yazdığı ilk Türkçe mektubunda der:

"Ey Paşa! Başit başında buz tuttu. Görmediğin şeyi inkâr etme. Her şey senin malûmatında münhasır değildir, vesselâm!"³

İSLÂM DÜNYASI İLE ALÂKADARDI

Sürekli İslâm dünyasının meseleleriyle alâkadar olan Üstad Hazretleri, bir gün Tahir Paşa'nın bir gazetede gösterdiği İngiliz Müstemlekeler Nazırının, Kur'ân ve Müslümanlarla ilgili söylediği olumsuz sözlere mukabil "Kur'ân'ın sönmez ve söndürülmez manevî bir güneş hükmünde olduğunu, ben dünyaya ispat edeceğim ve göstereceğim" diye kuvvetli bir niyet ruhunda uyanır.

ESARET SONRASI

Üstad, Van'da iken Birinci Cihan Harbinin başlaması üzerine çeşitli cephelerde bu harbe iştirak eder. 1916 yılında Bitlis deresinde yaralanarak Ruslara esir düşer. Esaret hayatı sonrası İstanbul'a gelir, oradan Meclis'in dâveti üzerine Ankara'ya, oradan da tekrar Van'a gelir. İki buçuk yıl Erek Dağı'ndaki inzivâ hayatından sonra 1925 yılının bir kış gününde Anadolu'ya sürgün edilir.

ÜSTÂDIN VAN HAYATINDAN BİR KESİT

On Üçüncü Rica'dan...

"Harb-i Umumîde Rusun esaretinden kurtulduktan sonra, İstanbul'da, iki üç sene Dârü'l-Hikmette, hizmet-i diniye beni orada durdurdu. Sonra, Kur'ân-ı Hakîmin irşadıyla ve Gavs-ı Âzâmın himmetiyle ve ihtiyarlığın intibahıyla, İstanbul'daki hayat-ı medeniyeden usanç ve şâşaalı hayat-ı içtimaiyeden bir nefret geldi. Dâüssıla tabir edilen iştihak-ı vatan hissi beni vatanıma sevk etti. Madem öleceğim, vatanımda öleyim diye Van'a gittim.

"Her şeyden evvel, Van'da Horhor denilen medresemın ziyaretine gittim. Baktım ki, sair Van haneleri gibi onu da Rus istilâsında Ermeniler yakmışlardı. Van'ın meşhur kalesi ki, dağ gibi yekpare taştan ibarettir, benim medresem onun tam altında ve ona tam bitişiktir. Benim terk ettiğim yedi sekiz sene evvel, o medresemdeki hakikaten dost, kardeş, enîs talebelerimin hayalleri gözümün önüne geldi. O fedakâr arkadaşlarımla bir kısmı hakikî şehid, diğeri bir kısmı da o mûsibet yüzünden mânevî şehid olarak vefat etmişlerdi.

"Ben ağlamaktan kendimi tutamadım. Ve kalenin, tâ medresenin üstündeki, iki minare yüksekliğinde, medreseye nâzır tepesine çıktım, oturdum. Yedi sekiz sene evvelki zamana hayalen gittim. Benim hayalim kuvvetli olduğu için, beni o zamanda hayli gezdirdi. Etrafta kimse yoktu ki, beni o hayalden çevirsin ve o zamandan çeksin. Çünkü yalnızdım. Yedi sekiz sene zarfında, gözümü açtıkça, bir asır zaman geçmiş kadar bir tahavvülât görüyordum.

"Baktım ki, benim medresemın etrafındaki şehir içi, kale dibi mevki, bütün baştan aşağıya kadar yandırılmış, tahrip edilmiş. Evvelki gördüğümden şimdiki gördüğüme, güya iki yüz sene sonra dünyaya gelip öyle hazîn nazarla baktım. O hanelerdeki adamların çoğuyla dost ve ahbab idim. Kısm-ı âzamı, Allah rahmet etsin, muhaceret ile vefat etmişler, gurbette perişan olmuşlardı. Hem Ermeni mahallesinden başka, Van'ın bütün Müslümanlarının haneleri tahrip edilmiş gördüm. Benim kalbim en derinden sızladı. O kadar rikkatime dokundu ki, binler gözüm olsaydı beraber ağlayacaktı. Ben gurbetten vatanıma döndüm, gurbetten kurtuldum zannediyordum. Vâ esefâ, gurbetin en dehşetlisini vatanımda gördüm..." (Lem'alar, 13. Rica, Yeni Asya Neşriyat, s. 305)

Dipnotlar:

1- Tarihçe-i Hayat, s. 41

2- A.g.e.

3- A.g.e., s. 42

Bediüzzaman'ın Van'daki dostları

ŞEYH NİZAMETTİN ARVASI

Bediüzzaman Hazretlerine gençliğinde Doğubayazı'da üç ay ders veren Şeyh Muhammed Celâlî'nin oğludur. 1914'te Siirt'te vefat etmiştir.

Şeyh Muhammed Celâlî, aslen Arvaslıdır. Uzun müddet Celâlî Kabilesi arasında kaldığı için kendisine "Celâlî" denilmekteydi. 1851 yılında dünyaya gelmiştir. On biri erkek, dokuz kız olmak üzere yirmi çocuğu olmuştur. Birinci Cihan Harbinin başlarında, yani 1914'te Siirt'in Şirvan kazasında vefat etmiştir.

Oğlu Şeyh Nizameddin Arvasî, babası Şeyh Muhammed Celâlî ve Üstad Bediüzzaman'ın üç aylık tahsiliyle alâkalı olarak şu bilgileri verir:

“Ben 1912 yılında dünyaya gelmişim. Arvasî Sülâlesi’ndenim.

Arvasîler dayım olurlar.

Ben kendim Üstad Bediüzzaman’ı görmedim.

Annem Sekine (Şeker kadın), ağabeyim Molla Muhammed Siddık, Halife Yusuf ve Molla Şerif’ten Üstad hakkında birçok malûmatlar almıştım.

“Bediüzzaman, doğuda birçok medrese ve ulemanın yanına gidip, kendi ilim ve zekâ seviyesine uygun ders verecek âlim bulamayınca, on dört yaşındayken babamın medresesine gelmiş.

Babama meşhur ve maruf Hacı Seyyid Muhammed Celâlî derler.

Üstad babamın medresesinde üç ay tahsil görmüş.

Sonraki üç ayda ise ders almayıp, babamla ilmî münâzaralarda bulunmuş.

“Babamın doksan civarında talebesi varmış.

En küçüğü Bediüzzaman’mış.

Ama o zaman kendisine Molla Said demek teymiş.

Talebelerin en küçüğü olmasına rağmen, bütün talebeler tarafından çok hürmet görürmüş.

Diğer talebelerin hepsine müderris ve müftü Sadullah Efendi tarafından dersler verilirken, tek başına yalnız Bediüzzaman babamdan ders almış.

Ders esnasında kimseyi de yanlarına almazlarmış.

Bediüzzaman babama, ‘Bu kitaplarla okuyup öğrenmekle baş edilmez, bu ilmin hazinesinin anahtarı sizdedir’ diyerek her ilimden sadece birer ders almış.

İlimde ve zekâda bütün talebelerin fevkinde imiş.

Gündüzleri babamdan ders alırken, Perşembe geceleri de Şeyh Ahmed Hanî’nin türbesine gidermiş.

Şüphelenen babam, küçük Said’in arkasına Halife Yusuf ve Molla Şerif’i takipçi koymuş.

Türbeye varan takipçiler, küçük Said’i görememiş, fakat içeriden ‘Belî Seydâ, belî Seydâ (evet hocam, tamam hocam)’ diye sesler duymuşlar.

Durumu gelip babama bildirmişler.

Babam talebelerine ‘Bundan sonra Said’e kesinlikle kimse karışmayacak’ diye emir vererek, yaşça büyük olan Molla Şerif’i de Bediüzzaman’ın hizmetine vermiş.

Molla Şerif’in anlattığına göre, ders esnasında bazen babam, bazen de Bediüzzaman sinirlenirmiş.

Bediüzzaman sinirlendiği zaman dışarı çıkarak medreseden uzaklaşmış. Talebeler Bediüzzaman’ın medreseyi terk ettiğini söyleyince, babam, ‘Bırakın Said’i, bırakın Said’i, ona sizler karışmayın, o biraz sonra yine gelir’ diyerek cevap verirmiş.

Gerçekten de Üstad sinirleri yatışınca tekrar medreseye dönermiş.

“Üç aylık bu tahsilden sonra babam, Küçük Said’e ‘Artık sen ilmi tekemmül eyledin. Bizim sana verecek bir şeyimiz

kalmadı' diyerek icazetini vermiş.

Üstad, babamın elini öperek medreseden ayrılmış.

Daha sonraları, Birinci Cihan Harbine kadar, her yıl evimize gelerek, babamı ziyaret edermiş.

Bazı yıllar, Van'da açtığı medresedeki talebelerini de yanına alır, öyle gelirmiş. Babam, Bediüzzaman'a, 'Yetiştirdiğim talebelerin hepsinin de üstadı sensin' dermiş.

Üstad bir defasında babama hediye olarak bir çift yün çorap getirmiş.

Babam sadece talebelerden Halife Yusuf'la Üstad Bediüzzaman'ın bize gelmelerine müsaade edermiş.

"Daha sonraları Üstada annem de hediye olarak çorap vermişti. 1953 yılında babamın doksan dokuzluk yüsr tesbihini Üstada gönderdim. Üstad da bana kehribar doksan dokuzlu bir tesbih, bir mektup, ayrıca Nur Risâlelerinden Tılsımlar, Mektubat ve Zülfikar eserlerini göndermişti.

"Ağabeyim Molla Muhammed Siddık da medresede Üstadla birlikte okuduğundan, Üstadın büyüklüğünü çok iyi biliyordu.

'Bediüzzaman`ın ilmi Allah vergisidir, onun ilmi vehbîdir' derdi.

Üstad, Emirdağ`ındayken ağabeyimle birlikte ziyaretine gidecektik.

Üstad 'Onlar gelmesinler, ben oraya geleceğim' diye haber göndermişti."

Onlar birbirlerini görmeseler de çok iyi bir dosttular. Allah rahmet eylesin.